

Mała Retencja - Duża Sprawa

Projekt Fundacji Ekologicznej Zielona Akcja

TEMAT: AWIFAUNA ZBIORNIKÓW WODNYCH.

CELE :

- 1). Obserwacja ptaków bytujących nad zbiornikami wodnymi w ich naturalnym środowisku.
- 2). Oznaczanie gatunków ptaków zaobserwowanych podczas zajęć, oraz określanie ich cech charakterystycznych.
- 3). Określanie cech przystosowawczych ptaków do życia w pobliżu i nad zbiornikami wodnymi.
- 4). Kształtowanie umiejętności dokonywania obserwacji i badań tak , aby nie wyrządzić szkody w środowisku naturalnym.
- 5). Pogłębianie zainteresowań przyrodniczych.
- 6). Doskonalenie umiejętności współpracy w grupie.
- 7). Dostrzeganie zagrożeń dla ptactwa wodnego wynikających z nieodpowiedzialnego postępowania ludzi.

METODY PRACY: indywidualna, grupowa, zbiorowa.

OPTIMALNA LICZBA UCZESTNIKÓW 20 – 25 osób.

CZAS TRWANIA ZAJĘĆ - 3-4 h.

POTRZEBNE POMOCE – uwzględnione przy opisie poszczególnych zadań.

FAZA WSTĘPNA

- 1.) Zapoznanie z tematem zajęć, planem pracy ,miejscem , w którym się znajdujemy.
- 2). Przedstawienie obowiązujących zasad bezpieczeństwa .
- 3). Podział klasy na grupy.
- 4). Zabawa integracyjno – edukacyjna „ Znajdź swojego przyjaciela”.

Mała Retencja - Duża Sprawa

Projekt Fundacji Ekologicznej Zielona Akcja

AD. 3 - PODZIAŁ NA GRUPY

Czynimy to w następujący sposób ; dzieci kolejno wygłaszają nazwy głosów czterech gatunków ptaków związanych z wodą.

- 1) KLANGOR -
- 2) KLEKOTANIE -
- 3) KWAKANIE -
- 4) TRĄBIENIE -

Osoby, które powiedzą nazwę KWAKANIE są w jednej grupie i wspólnie ustalają nazwę adekwatną do wydawanego głosu ptaka kwakanie – „KACZKI”. W tych grupach uczniowie będą pracować podczas pracy grupowej. Dla utrwalenia przynależności grupowej wydajemy polecenie rozbiegnięcia się i powrotu do swoich grup.

AD. 4 - ZABAWA INTEGRACYJNO – EDUKACYJNA „ZNAJDŹ SWOJĄ PARĘ”

Zabawa ta świetnie integruje grupę , wprowadza radosny nastrój i zmusza do zastanowienia się jaki jest głos danego zwierzątka. Zgodnie z tematem dominować powinny gatunki ptaków związanych ze środowiskiem wodnym.

- Musi być parzysta liczba uczestników 20 -26.
- Miejsce – sala lub teren.
- Nauczyciel rozdaje dzieciom karteczki z nazwami zwierząt, których wydawane głosy są charakterystyczne.
- Każda nazwa występuje dwa razy - 2 x bocian, 2 x kaczka itd.
- Prosimy o zachowanie swojej nazwy w tajemnicy i zastanowienie się: jaki jest głos tego zwierzęcia. Uczniowie w razie niepewności pytają nauczyciela.
- Zabawa zaczyna się na sygnał gwizdkiem, a zadaniem dzieci jest znaleźć swoją parę wydając „swój głos” i nasłuchując - kto takim samym głosem się odzywa.
- „Zwierzątka”, które się znalazły stają z boku i obserwują jak inni się szukają.
- Od rozpoczęcia zabawy do jej zakończenia (długi sygnał gwizdkiem) nie wolno rozmawiać ludzkim głosem.

Mała Retencja - Duża Sprawa

Projekt Fundacji Ekologicznej Zielona Akcja

- Chwalimy dzieci za zaangażowanie, a w razie potrzeby wyjaśniamy - co było nie tak; np. gdy ktoś zamiast naśladować zwierzę pytał „kto jest bocianem?”
- gdy dzieci są chętne do powtórzenia zabawy zbieramy karteczki, tasujemy je i rozdajemy ponownie.

FAZA REALIZACYJNA

Zadanie 1: (praca w grupach)

- Pomoce: ołówki, podkładki, karty pracy nr 1, przewodniki z opisem i zdjęciami ptaków.
- Zadanie polega na przeczytaniu przez uczniów w grupach opisu ptaków, wspólne zastanowienie się i odpowiedź; jakiego gatunku ptaka ten opis dotyczy. Nazwę należy wpisać w wykropkowane miejsce. Zadanie dotyczy nast. Gatunków : łabędź niemy, bocian biały ,łyska ,żuraw,

Zadanie 2:

- Pomoce: lornetki, atlasy ptaków, karty pracy, ołówki .
- Zadaniem uczniów jest rozpoznać jak najwięcej gatunków ptaków i określić ich charakterystyczne cechy takie jak: ubarwienie, wydawany głos, długość i kształt dzioba, długość nóg itd. Zgodnie z kartą pracy nr 2.

Zadanie 3:

- Pomoce: 24 kijki, patyki do ułożenia 9 okienek kwadratów - 3 w pionie, 3 w poziomie.
9 obrazków, rysunków ptaków związanych ze zbiornikami wodnymi, wskaźnik.

Mała Retencja - Duża Sprawa

Projekt Fundacji Ekologicznej Zielona Akcja

KACZKA KRZYŻÓWKA	BOCIAN BIAŁY	ŁYSKA
PERKOZ DWUCZUBY	ŁABĘDŹ NIEMY	CZAPLA SIWA
GŁOWIENKA	ŻURAW	BŁOTNIAK STAWOWY

- W ułożone z patyków okienka wstawiamy obrazki - zdjęcia ptaków – zgodnie z powyższym przykładem.
- Wybieramy 4 osoby do zgadywanki.
- Pierwsza wybrana osoba odwraca się, a nauczyciel pokazuje pozostałym dzieciom ustawionym w kole – jedno okienko z ptakiem np. żurawiem.
- Zadaniem dziecka jest zgadnąć ,które okienko pokazał nauczyciel i najlepiej jak uda mu się za 9 razem.
- Kiedy wskaźnikiem pokaże okienko z bocianem białym cała grupa mówi:
„BOCIAN BIAŁY JEST OKAY” albo
„GŁOWIENKA JEST OKAY” itd.

Mała Retencja - Duża Sprawa

Projekt Fundacji Ekologicznej Zielona Akcja

- Kiedy pokaże kratkę z żurawiem wszyscy biją brawo a zgadujący powinien powiedzieć nazwę gatunkową ptaka.
- Następnie w ten sam sposób zgaduje kolejne wyznaczone dziecko.
- Okienka można wykorzystać w inny sposób ; wyznaczona osoba się odwraca a nauczyciel zabiera jeden obrazek . Zadaniem zgadującego jest powiedzieć jaki ptak zniknął.

Zabawa ta świetnie pomaga utrwalić nazwy gatunków ptaków, ćwiczy pamięć i spostrzegawczość. Do zabawy można dobrać ptaki inne, też związane z wodą a podane w scenariuszu stanowi jedynie przykład i propozycję.

Zadanie 4: Zadanie to ma związek z zadaniem 2.

Z zaobserwowanych gatunków ptaków należy wybrać jeden gatunek i za pomocą lornetki zaobserwować przynajmniej 2 cechy stanowiące o przystosowaniu do życia w, i nad zbiornikami wodnymi, zgodnie z kartą pracy nr 2.

Zadanie 5: Praca w grupach .

Do realizacji tego zadania należy wykorzystać kartę pracy nr 4. Zadaniem uczniów jest napisać obok nazw głosów różnych ptaków –jeden gatunek, który taki głos wydaje. Dla ułatwienia w kartach pracy jest lista ze spisem głosów i ptaków.(Aneks do karty pracy nr 4)

Zadanie 6: ZABAWA PODSUMOWUJĄCA „KIM JESTEM”.

Cel: wykorzystanie nabytej wiedzy, kształtowanie prawidłowego myślenia.

Czas trwania 10 15 min.

Miejsce – sala lub teren.

Do tej zabawy można wykorzystać obrazki ptaków z zadania3 oraz inne. Może ich być nawet 12, a dzieci powinny poznać jakie gatunki są wzięte do zabawy. Dziecku na plecach przypinamy ilustrację, obrazek ptaka, nie informując „ kim” jest. Zadaniem dziecka jest odgadnięcie kim jest poprzez zadawanie pytań, na które można odpowiedzieć „tak” lub „nie”. Dodatkowo dziecko po odgadnięciu swojej tożsamości może coś „o sobie” powiedzieć w pierwszej osobie (gdzie żyje, czym się odżywia, czego się boi, jakich ma wrogów).

Mała Retencja - Duża Sprawa

Projekt Fundacji Ekologicznej Zielona Akcja

KARTA PRACY NR 5. DO ZADANIA NR 5.

Przy pomocy lornetki ponownie obserwuj jeden wybrany gatunek ptaka i wyszczególnij przynajmniej dwie jego cechy przystosowawcze do życia nad zbiornikiem wodnym

GATUNEK	CECHY PRZYSTOSOWAWCZE

Mała Retencja - Duża Sprawa

Projekt Fundacji Ekologicznej Zielona Akcja

ANEKS DO KARTY PRACY NR 4

GŁOSY PTAKÓW

Odgłosy ptaków to temat z pozoru banalny, ale nie wszystkie są łatwe do nazwania. Pomocny będzie spis tych odgłosów i przyporządkowanie do każdego, jednego gatunku ptaka.

DZWONIENIE - SKOWRONEK

KLANGOR – ŻURAW

HUCZENIE - SOWA

GRUCHANIE - GOŁĄB

ĆWIERKANIE - WRÓBEL

KLEKOTANIE - BOCIAN

SKRZECZENIE - SROKA

KRAKANIE - WRONA

GWIZDANIE - PIANIE

ŚWISTANIE - ŚWISTUNKA

KWAKANIE - KACZKA

PIANIE - KOGUT

GĘGANIE - GĘŚ

GDAKANIE – KURA

GULGOTANIE - INDYK

SYCZENIE - ŁABĘDŹ

ŚWIERGOTANIE – JASKÓŁKA

KWILENIE - ORZEŁ

Mała Retencja - Duża Sprawa

Projekt Fundacji Ekologicznej Zielona Akcja

KARTA PRACY NR. 1

JAKI TO PTAK ?

1. Jest najcięższym latającym ptakiem.
2. Aby wzbić się w powietrze musi wykonać długi rozbieg.
3. Może ważyć nawet do 14kg.
4. Rozpiętość skrzydeł w locie tego ptaka to 200 -250 cm.
5. Możemy go spotkać niemal nad każdym zbiornikiem wodnym.
6. Dziób pomarańczowy z czarnym zgrubieniem u nasady.
7. Upierzenie śnieżno-białe.
8. Szyja esowato wygięta.
9. Jest to

JAKI TO PTAK ?

1. Nie można go pomylić z żadnym innym ptakiem.
2. Często gości nad stawami, zbiornikami wodnymi w poszukiwaniu pożywienia.
3. Żywi się drobnymi ssakami (norniki, ryjówki, krety) płazami, gadami, rybami, owadami, dżdżownicami.
4. Młode w gnieździe kwiczą, miauczą, piszczą, na różne sposoby.
5. Dorosłe wydają odgłos uderzając połówkami dzioba o siebie i wyginając szyję do tyłu.
6. Należy do rodziny ptaków brodzących.
7. Jego łacińska nazwa Ciconia Ciconia, a jego kuzyn Ciconia Nigra jest cały czarny.
8. Gniazda zakłada na słupach energetycznych, kominach, dachach.
9. Jesienią odlatuje do Afryki - jest to

Mała Retencja - Duża Sprawa

Projekt Fundacji Ekologicznej Zielona Akcja

JAKI TO PTAK ?

1. Jest pospolity na wszelkich zbiornikach wodnych z wyjątkiem bardzo małych.
2. Cały czarny – na czole biała tarczka.
3. Nurkują często lecz , na niezbyt dużą głębokość.
4. Startują do lotu po długim rozbiegu po wodzie.
5. Możemy je obserwować jak pływają w mieszane w stada kaczek charakterystycznie wymachując głową w przód i w tył.
6. Gniazda buduje w płytkiej wodzie wśród przybrzeżnej roślinności.
7. Nie ma spłaszczonego dzioba jak kaczka ani błon pławnych między palcami.
8. Należy do rzędu żurawiowe.
9. W pływaniu pomagają jej płaskie palce.
10. Jest to

JAKI TO PTAK ?

1. Zwany był niegdyś polskim strusiem.
2. Najwyższy polski ptak.
3. Na głowie czerwony placek nagiej skóry.
4. Jego głos to klangor.
5. Żywi się owadami, mięczakami, drobnymi bezkręgowcami , większymi nasionami, kłączami roślin
6. Długość ciała - 96-120 cm, masa ciała – 5-6 kg.
7. Gniazdo to otoczony wodą kopiec z trawy i trzcin.
8. Nad staw , nad wodę przybywa na żerowanie.
9. U kroczącego ptaka widać z tyłu pióropusz przypominający ogon - tak naprawdę są to pióra złożonych skrzydeł.
10. Mechanizm ułatwiający wyciąganie wody ze studni nosi jego nazwę.
11. Rozpiętość skrzydeł 180 – 220 cm
12. Jest to

Mała Retencja - Duża Sprawa

Projekt Fundacji Ekologicznej Zielona Akcja

KARTA PRACY NR. 4

ZASTANÓW SIĘ I NAPISZ OBOK DLA JAKICH GATUNKÓW PTAKÓW MOŻNA PRZYPISAĆ
POSZCZEGÓLNE GŁOSY :

DZWONIENIE –

KLANGOR –

HUCZENIE –

GRUCHANIE –

ĆWIERKANIE –

KLEKOTANIE –

SKRZECZENIE –

KRAKANIE –

GWIZDANIE –

ŚWISTANIE –

KWAKANIE –

PIANIE –

GĘGANIE –

GDAKANIE –

GULGOTANIE –

SYCZENIE –

KWILENIE –

ŚWIERGOTANIE -

Mała Retencja - Duża Sprawa

Projekt Fundacji Ekologicznej Zielona Akcja

KARTA PRACY NR 2

Rozpoznaj 3-4 gatunki ptaków związanych ze zbiornikami wodnymi i określ ich charakterystyczne cechy : ubarwienie, wydawane głosy, długość i kształt dzioba.

GATUNEK PTAKA	CECHY		
	UBARWIENIE	WYDAWANY GŁOS	DŁUGOŚĆ I KSZTAŁT DZIOBA